

Art i pensament

Codi: 100559
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500239 Història de l'Art	OB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Nuria Llorens Moreno
Correu electrònic: Nuria.Llorens@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'estudiant ha d'estar acostumat a realitzar comentaris de text.

Objectius

El programa d'aquesta assignatura fa un recorregut al llarg de la història del pensament sobre les arts. Estudiarem els principals autors, temes, categories i debats que integren el cos de les teories artístiques des de l'Antiguitat fins a la modernitat. A l'hora de treballar els diferents punts del programa, atribuirem una importància especial a l'estudi dels processos de transformació de les idees, fent referència al seus respectius contextos artístics i culturals. La finalitat d'aquest enfocament consisteix a dotar-vos dels mitjans necessaris per comprendre com s'originen, es defineixen i evolucionen els conceptes i corrents teòrics a l'entorn de les arts al llarg del temps. El plantejament i l'organització de l'assignatura han estat concebuts per sumar-se i complementar els continguts de la resta d'assignatures del Grau, amb l'objectiu d'assolir un coneixement ampli, crític i actual de la història del pensament sobre les arts.

Competències

- Aplicar el domini de l'instrumental crític i metodològic fonamental per comprendre i narrar la història de l'art i per reflexionar sobre la professió de l'historiador de l'art.
- Aplicar metodologies científiques pròpies de la disciplina de la història de l'art
- Demostrar que es coneix la història de les idees artístiques i els principals corrents teòrics que han impulsat la reflexió sobre l'art, el cinema, els seus creadors i el seu públic al llarg de la història.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Expressar coneixements específics sobre l'origen, l'evolució i els diversos camps d'estudi de la història de l'art, així com sobre els temes, el vocabulari i els debats clàssics i actuals de la disciplina.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

- Reconèixer la problemàtica, el vocabulari i els conceptes fonamentals de la teoria de l'art i del cinema.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament conceptes bàsics de teoria artística i cinematogràfica i la seva evolució al llarg de la història.
2. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar els debats clàssics i actuals de la disciplina.
4. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
5. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
6. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic, els seus creadors i els seus receptors en un context cultural determinat.
7. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
8. Aplicar els coneixements sobre idees estètiques i teoria de l'art en l'anàlisi de la imatge artística
9. Demostrar el coneixement de metodologies científiques, fonts i teoria de l'art en la lectura, la crítica i la interpretació formal, iconogràfica i simbòlica de qualsevol imatge artística o cinematogràfica
10. Diferenciar les teories artístiques sobre un fenomen artístic, els seus creadors i els seus receptors en un context cultural determinat.
11. Estimular la creativitat i fomentar idees innovadores.
12. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
13. Interpretar conceptes fonamentals de teoria artística amb esperit crític.
14. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
15. Saber exposar amb eficàcia els coneixements, oralment i per escrit.
16. Sintetitzar els coneixements sobre l'origen i les transformacions experimentades per la teoria general de l'art i pels diversos camps d'estudi de la disciplina.
17. Treballar en equip, respectant les opinions alienes i dissenyant estratègies de col·laboració.
18. Utilitzar els coneixements de teoria general de l'art en la crítica de la imatge artística.

Continguts

PROGRAMA

1. Antiguitat i edat mitjana.

1.1 El concepte de *mimesis* o imitació de la natura: plaer i coneixement.

1.2 Les idees sobre la bellesa en la cultura clàssica i medieval. La bellesa ideal, la natura i les arts.

2. Renaixement

2.1 Les teories de la representació de la natura en el Renaixement.

2.2 El culte renaixentista a la bellesa i el pensament sobre el bell en les teories clàssiques.

3. El segle XVII

L'herència de l'*ut pictura poesis* i la teoria humanística de les arts L'Acadèmia: sistemes i principis.

4. Il·lustració i Romanticisme

4.1 Les transformacions de l'art i de la teoria artística en el període il·lustrat. L'origen d'una nova interpretació del bell i de l'artista: les teories il·lustrades del gust i del geni.

4.2 Natura, art i subjecte: breu història del sublim modern.

4.3 La filosofia de l'art del Romanticisme: veritat artística i imaginació. L'artista romàntic.

5. El segle XIX

El debat sobre les condicions de la modernitat i la crisi de l'Acadèmia. Cap a una definició de l'*art i de l'artista modern*.

Metodologia

Classes expositives.

Comentari dels texts seleccionats per la professora.

Cerca de documentació i realització d'exercicis escrits.

Treball individual: redacció d'un assaig crític.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes expositives	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 18
Tipus: Supervisades			
Comentari dels texts seleccionats per la professora	25	1	6, 12, 14, 15
Treball individual: redacció d'un assaig crític	25	1	1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16
Tipus: Autònomes			
Cerca de documentació i realització d'exercicis escrits	50	2	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18

Avaluació

L'avaluació consistirà en la realització de dos exercicis escrits i el comentari de les lectures seleccionades per la profesora.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

En cas de plagi:

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Recuperació:

L'estudiant podrà presentar-se a la recuperació dels exercicis puntuats amb una nota inferior a 5.

Procediment de revisió dels exercicis:

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Condicions per a la qualificació de 'No avaluable':

L'estudiant rebrà la qualificació de No avaluable sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Comentari de les lectures seleccionades per la professora	20	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18
Exercici escrit 1	40	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18
Exercici escrit 2	40	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- BARASCH, Moshe, *Teorías del Arte: De Platón a Winckelmann*, Alianza, Madrid, 2005 .
- BARASCH, Moshe, *Modern Theories of Art, 1: From Winckelmann to Baudelaire*, New York University Press, New York, 1990.
- BARASCH, Moshe, *Modern Theories of Art, 2: From Impressionism to Kandinsky*, New York University Press, New York, 1998.)

BODEI, Remo, *La forma de lo bello*, Visor, Madrid, 1998

BOZAL, Valeriano (ed.), *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*, Vols. I, II, Visor, Madrid, 1996

FRANZINI, Elio i MAZZOCUT-MIS, Maddalena, *Estetica: I nomi, i concetti, le correnti*, Bruno Mondadori, Milano, 1996. HARRISON, Charles; Wood, Paul i GAIGER, Jason, (eds.), *Art in Theory, 1648-1815: An Anthology of Changing Ideas*, Blackwell, Oxford, 2000.

HARRISON, Charles & WOOD, Paul with GAIGER, Jason (eds.), *Art in Theory, 1815-1900: An Anthology of Changing Ideas*, Blackwell, Oxford, 1998.

HARRISON, Charles & WOOD, Paul (eds.), *Art in Theory, 1900-2000: An Anthology of Changing Ideas*, Blackwell, Oxford, 2002.

HOLT, Elisabeth Gilmore, *A Documentary History of Art*, Vols. I i II, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1981, 1982.

HOLT, Elisabeth Gilmore, *From Classicists to the Impressionists, Art and Architecture in the 19th Century*, Vol. III, Yale University Press, New haven & London, 1986.

KEARNEY, Richard i RASMUSSEN, David, (eds.), *Continental Aesthetics, Romanticism to Postmodernism*, An Anthology, Blackwell, Oxford, 2001.

KELLY, Michael (ed.), *Encyclopedia of Aesthetics*, Oxford University Press, Oxford, 1998.

LORENTE, Jesús-Pedro, Historia de la crítica del arte. Textos escogidos y comentados, Prensas universitarias de Zaragoza, Zaragoza, 2005.

- POCHAT, Gotz, Historia de la estética y la teoría del arte. De la Antigüedad al siglo XIX, Akal, Madrid, 2008.

SCRUTON, Roger, Beauty: a very short introduction, Oxford University Press, Oxford, 2011.

SMITH, Paul i WILDE, Carolyn, A Companion to Art Theory, Blackwell, Oxford, 2002.

TATARKIEWICZ, Wladyslaw, Historia de la estética, Vols. I-II, Akal, Madrid, 1991.

TATARKIEWICZ, Wladyslaw, Historia de seis ideas, Tecnos, Madrid, 1987.

V.V.A.A., Fuentes y Documentos para la Historia del Arte, Vols. I-VIII, Gustavo Gili, Barcelona, 1979.

- WILLIAMS, Robert, Art theory, an Historical Introduction, Blackwell, Oxford, 2009.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA

Tema 1.1

ARISTÓTELES, Poética, Gredos, Madrid, 1992.

BOZAL, Valeriano, Mímesis: las imágenes y las cosas, Visor, Madrid, 1987.

BREDEKAMP, Horst, *Teoría del acto icónico*, Akal, Madrid, 2017.

DURO, Paul, Theorizing Imitation in the Visual Arts: Global Contexts (Art History Special Issues), Blackwell, Oxford, 2015. GOMBRICH, Ernst H., Arte e Ilusión, Gustavo Gili, Barcelona, 1982.

HALLIWELL, Stephen, The Aesthetics of mimesis ancient texts and modern problems, Princeton University Press, Princeton, 2002.

KRIEGER, Murray, Ekphrasis: The Illusion of the Natural Sign, The Johns Hopkins University Press, Baltimore, 1992.

OSBORNE, Robin, Archaic and Classical Greek Art, Oxford University Press, Oxford, 1998.

PLATÓ, República, Gredos, Madrid, 1986.

POLLIT, J.J., Art and experience in classical Greece, Cambridge University Press, Cambridge, 1972.

POTOLOSKEY, Mathew, Mimesis, Routledge, New York, 2006.

SETTIS, Salvatore (ed.), I Greci: storia, cultura, arte, società, Einaudi, Torino, 1996.

SMALL, Jocelyn Penny, The Parallel worlds of classical art and text, Cambridge University Press, Cambridge, 2003.

Tema 1.2

BRUYNE, Edgar de, La estética de la Edad Media, Visor, Madrid, 1987.

BRUYNE, Edgar de, Etudes d'esthétique médiévale, Vols. I i II, Albin Michel, Paris, 1998.

CARCHIA, Gianni, L'estetica antica, Laterza, Roma, 2000.

CARRUTHERS, Mary J., The experience of beauty in the Middle Ages, Oxford University Press, Oxford, 2013.

ECO, Umberto, Art i bellesa en l'estètica medieval, Destino, Barcelona, 1990.

FUMAGALLI, Maria teresa, L'estetica medievale, il Mulino, Bologna, 2001.

HYLAND, Drew A., Plato and the question of beauty, Indiana University Press, Bloomington, 2008 [1 recurs electronic UAB] JANAWAY, Christopher, Images of Excellence, Plato's Critique of the Arts, Clarendon Press, Oxford, 1998.

LOMBARDO, Giovanni, L'estetica antica, Lessico dell'estetica, il Mulino, Bologna, 2002.

PANOFSKY, Erwin, Idea, Cátedra, Madrid, 1987.

PLATÓ, El Banquet, Fedre, Edicions 62, Barcelona, 1998.

POLLIT, Jerome J, «La nascita dell'arte classica greca in un universo platonico», a LA ROCA, Eugenio (ed.), L'esperimento della perfezione. Arte e società nell'Atene di Pericle, Electa, Milano, 1988.

TATARKIEWICZ, Wladyslaw, Historia de la estética, Vols. I i II, Akal, Madrid, 1991.

Tema 2.1

ALBERTI, Leon Battista, De la pintura y otros escritos sobre arte, Tecnos, Madrid, 1999.

BLUNT, Anthony, La teoría de las artes en Italia (del 1450 a 1600), Cátedra, Madrid, 1980.

ELKINS, James & WILLIAMS, Robert, Renaissance theory, Routledge, New York, 2008.

BELLONE, Enrico i ROSSI, Paolo, Leonardo e l'età della ragione, Scientia, Milano, 1982.

FARAGO, Claire (Ed), Re- reading Leonardo : the "Treatise on painting" across Europe, 1550-1900, Ashgate, 2009.

KEMP, Martin, Leonardo da Vinci: Las maravillosas obras de la naturaleza y el hombre, Akal, Madrid, 2011.

LEONARDO, El tratado de la Pintura, Akal, Madrid, 2004.

SUMMERS, David, *El juicio de la sensibilidad. Renacimiento, naturalismo y emergencia de la estética*, Tecnos, Madrid, 1993.

RYKWERT, Joseph & ENGEL, Anne, Leon Battista Alberti, Electa, Milano, 1994.

Tema 2.2

BAROCCHI, Paola, (ed.), Scritti d'Arte del Cinquecento, Vols I-V, Einaudi, Torino, 1977-1979.

CASTELLI, Patrizia, L'estetica del Rinascimento, Lessico dell'estetica, il Mulino, Bologna, 2005.

CHASTEL, André, Arte y Humanismo en Florencia en la época de Lorenzo el Magnífico, Cátedra, Madrid, 1982.

CHASTEL, André, Marsile Ficino et l'art, Droz, Genève, 1996.

FICINO, Marsilio, De Amore, Tecnos, Madrid, 1985.

FICINO, Marsilio, Sobre el furor divino y otros textos, Anthropos, Barcelona, 1993.

KRISTELLER, Paul O. El pensamiento renacentista y sus fuentes, FCE, México, 1993.

PANOFSKY, Erwin, Estudios sobre Iconología, Alianza, Madrid, 1985.

SUMMERS, David, Michelangelo and the Language of Art: Fantasy and Order, Princenton University Press, Princenton, 1981.

TATARKIEWICZ, Wladyslaw, Historia de la estética, Vol. III, Akal, Madrid, 1991.

VASARI, Giorgio, Las Vidas de los más excelentes arquitectos, pintores y escultores italianos desde Cimabue a nuestros tiempos, Cátedra, Madrid, 2002.

Tema 3

GOLDSTEIN, Carl, Teaching art: academies and schools from Vasari to Albers, Cambridge 1999.

LEE, Reenselaer, W., Ut Pictura Poesis, Cátedra, Madrid, 1982.

MILANI, Raffael, *I volti della grazia*, il Mulino, Bologna, 2009.

PEVSNER, Nikolaus, Las academias de arte, Cátedra, Madrid, 1982.

PUTTFARKEN, Thomas, The Discovery of the Pictorial Composition: theories of visual order in painting 1400-1800, Yale University Press, New Haven, London, 2000.

SNYDER, Jon R. L'estetica del Barocco, Lessico dell'estetica, il Mulino, Bologna, 2005.

Tema4.1

ASSUNTO, Rosario, Naturaleza y razón en la estética del setecientos, Visor, Madrid, 1989.

BECQ, Annie, Genèse de l'esthétique française moderne 1680-1814, Albin Michel, Paris, 1994.

BOZAL, Valeriano, El gusto, Visor, Madrid, 1999.

CASSIRER, Ernt, La Filosofía de la Ilustración, F.C.E., México, 1972.

DIDEROT, Denis, Escrits filosòfics, Edicions 62/Diputació de Barcelona, Barcelona, 1983.

DIDEROT, Denis, Escritos sobre art, Siruela, Madrid, 1994.

FRANZINI, Elio, La estética del siglo XVIII, Visor, Madrid, 2000.

GERARD, Alexander, Un ensayo sobre el genio, Siruela, Madrid, 2009

HOFMANN, Werner, Une époque en rupture 1750-1830, Gallimard, París, 1995.

HOGARTH, William, El análisis de la belleza, Visor, Madrid, 1997.

HUME, David, La norma del gusto y otros ensayos, Nexos, Península, Barcelona, 1989.

KANT, Immanuel, Crítica del Judici, Edicions 62, Barcelona, 2004.

MORETTI, Giampiero, *El genio*, Antonio Machado, Madrid, 2016.

SAINT GIRONS, Baldine, Esthétiques du XVIIIe siècle, Philippe Sers, Paris, 1990.

Tema 4.2

ADDISON, Joseph, Los placeres de la imaginación y otros ensayos de The Spectator, Visor, Madrid, 1991.

ASHFIELD, Andrew i BOLLA, Peter de. (eds.) The sublime: a reader in British eighteenth-century aesthetic theory, Cambridge University Press, Cambridge, 1996.

BODEI, Remo, *Paisajes sublimes: el hombre ante la naturaleza salvaje*, Siruela, Madrid, 2011.

BURKE, Edmund, Indagación filosófica sobre el origen de nuestras ideas acerca de lo sublime y de lo bello, Tecnos, Madrid, 1987.

DANTO, Arthur C., El abuso de la belleza: la estética y el concepto de arte, Paidós, Barcelona, 2005.

LONGINO, Sobre lo sublime, Gredos, Madrid, 1996.

MONK, Samuel H., Il Sublime, Marietti, Gènova, 1991.

SAINT GIRONS, Baldine, Lo Sublime, Visor, Madrid, 2002.

SCHILLER, Friedrich, Del Sublime, SE SRL, Milano, 1989.

SHAFTESBURY, Anthony Ashley Cooper, Los Moralistas, E. I. U, Barcelona, 1997.

Tema 4.3

ABRAMS, Meyer Howard, El espejo y la lámpara, Barral, Bcelona, 1975.

ARNALDO, Javier, (ed.), Fragmentos para una teoría romántica del arte, Tecnos, 1987.

BARASCH, Moshe, Modern Theories of Art, 1: From Winckelmann to Baudelaire, New York University Press, New York, 1990. D'ANGELO, Paolo, La Estética del Romanticismo, Visor, Madrid, 1999.

DE PAZ, Alfredo, La revolución romántica , Tecnos, Madrid, 1992.

GUSDORF, Georges, Le romantisme, Vols. I i II, Payot, Paris, 1993.

TOWNSEND, Joyce H. (ed.), William Blake: The painter at work, Princeton University Press, Princeton, 2003.

HARTLEY, Keith et al. (eds.), The Romantic Spirit in German Art 1790-1990, Thames and Hudson, London, 1994.

HOLDERLIN, Friedrich, Hiperió, Columna, Barcelona, 1993.

KLEIST, Friedrich von, Sobre el teatro de marionetas y otros ensayos de arte y filosofía, Hiperión, Madrid, 1988.

KOERNER, Joseph Leo, Caspar David Friedrich and the subject of landscape, Reaktion books, London, 1990.

MARÍ, Antoni, Lhome de geni, Edicions 62, Barcelona, 1984.

RELLA, Franco, L'estetica del Romanticismo, Donzelli, 2006.

ROSEN, Charles, The Romantic generation, Harvard University Press, Cambridge (Mass.), 1998.

SCHILLER, Friedrich, Sobre poesía ingenua y poesía sentimental, Icaria, Barcelona, 1985.

V.V.A.A., Romanticismo: il nuovo sentimento della natura, Electa, 1993.

Tema 5

AZÚA, Félix de, Baudelaire y el artista de la vida moderna, Anagrama, Barcelona, 1999.

BANN, Stephen, Ways around modernism, Routledge, New York, 2007.

BARASCH, Moshe, Modern Theories of Art, 2: From Impressionism to Kandinsky, New York University Press, New York, 1998. BAUDELAIRE, Charles, Écrits sur l'art, Gallimard, Paris, 1971.

CHIPP, Herschel B.(ed.) Teorías del arte contemporáneo, Akal, Madrid, 1995.

CRARY, Jonathan, Las técnicas del observador: visión y modernidad en el siglo XIX, Cendeac, Salamanca, 2008.

DORRA, Henry, Symbolist art theories: a critical anthology, University of California Press, Berkeley, 1994.

FRASCINA, Francis et al., La modernidad y lo moderno: la pintura francesa en el siglo XIX, Akal, Madrid, 1998.

FRASCINA, Francis & HARRIS, Jonathan, Art in modern culture: an anthology of critical texts, Harper Collins, New York, 1992. GAY, Peter, Modernidad. La atracción de la herejía de Baudelaire a Beckett, Barcelona, Paidós, 2007.

GREENBERG, Clement, La pintura moderna y otros ensayos, Siruela, Madrid, 2006.

HARRISON, Charles, Modernismo, Encuentro, Madrid, 2000.

MALLARMÉ, Stephane, Manet, Madrid, Casimiro, 2012.

SOLANA, Guillermo Ed. El impresionismo: la visión original, Siruela, Madrid, 1997

WOOD, Paul (ed.), The Challenge of the Avant-Garde, New Haven, Yale University Press, London, Open University, 1999 ZOLA, Émile, Manet, Donzelli, Roma, 2006.